

UTFORDRINGEN I DET HAN SA

Bakgrunnsstoff *Matt 5,48; 18,21.22; 19,3-12; Luk 12,32-34; Joh 19,25-27.*

Minnevers **“De svarte: Aldri har noe menneske talt slik som han” (Joh 7,46).**

Enkelte av Jesu uttalelser går helt på tvers av det som gjerne regnes som normalt. Han sier at vi skal vende det andre kinnet til, at vi ikke skal gjøre motstand mot det onde. Nesten alle mener selvsagt at det onde skal man motarbeide, gjerne med alle tilgjengelige midler. Og å elske dem som er våre fiender? Skal man ikke hate sine fiender? Det er da vel slekt og venner man skal elske, ikke sant? Ikke ifølge Jesus.

Enda mer forvirrende skal det bli. Ifølge Jesus skal de utstøtte, de prostituerte og andre som dem, komme inn i Guds rike foran så mange av de rettferdige. Hvordan kan det ha seg?

Jesus sier at de velsignede er de som gråter, som er barmhjertige, og har et rent hjerte. Vi hadde trodd at de velsignede var de rike og mektige, de som tar seg godt ut og har en masse venner, ikke sant?

Men selv dette var ikke det mest tankevekkende av det Jesus sa. Denne uken ser vi på noen av Jesu uttalelser som tilhører gruppen ordspråk, siden de strengt tatt ikke er undervisning i ordets rette forstand.

Hva mente Jesus med disse uttalelsene? Og hvordan er det meningen at vi skal anvende dem i vårt liv i dag?

SØNDAG**Om ekteskap og avhold**

Enkelte av Jesu strengeste utsagn gjelder ekteskap og skilsmisse. Les avsnittet nedenfor. Hva synes klart? Hva er ikke så lett å forstå? Men trass i det som ikke er like klart, hva er det sentrale i det som Jesus her vil ha sagt?

Matt 19,3-12 _____

Fariseernes spørsmål gir oss mye å tygge på. Bemerk bare den mannsorienterte ordleggingen: "Har en mann lov til å skille seg fra sin hustru av en hvilken som helst grunn?" (vers 3). Svaret er selvsagt nei, om det levner ikke Jesus noen tvil (vers 4-6). Men spørsmålsstillerens virkelige hensikter kommer for en dag i vers 7: "Hvorfor har da Moses bestemt at mannen skal gi hustruen skilsmissebrev før han kan sende henne fra seg?" (Matt 19,7). Jesus går lenger enn Moses og skjerper betingelsene for oppløsning av ekteskapet idet han slår hardt ned på menn med en hang til å kassere sine koner. Bare på én betingelse, sier han: ekteskapeleg utroskap. Enhver annen grunn er ekteskapsbrudd (vers 8,9). Disiplene blir rystet av dette og blander seg i diskusjonen: Da "er det bedre ikke å gifte seg", sier de (vers 10).

Deres svar er utgangspunktet for et av de vanskeligste utsagnene fra Jesu munn.

Les igjen Matteus 19,11.12. Hvem er det som ikke kan godta Jesu harde linje?

Mener Jesus at disse utgjør et unntak? Hvem regnes blant "bare de som det er gitt" (vers 11) Er dette en egen gruppe moralsk

(seksuelt) begavede mennesker? Hva skal man tro om Jesu omtale av evnukker? Hvordan skal man forklare de tre gruppene evnukker, og hvordan skal vi forholde oss til dem? Den merkelige setningen er den siste: “La den som kan, ta dette til seg” (vers 12). Er dette en guddommelig innrømmelse overfor dem som er for svake til å rette seg etter de høye krav han har skissert? Og gjelder det alt det han sier om skilsmisse hvis det er en innrømmelse?

Til ettertanke **Det er jo en del ting i Bibelen som er vanskelige å forstå (2 Pet. 3,16). Hvorfor er det så viktig at vi ikke henger oss opp i disse tingene, men heller konsentrerer oss om å leve etter det vi forstår?**

MANDAG

Om tilgivelse (Matt 18,21.22)

Vi har sett at Jesus var selve legemliggjørelsen av tilgivelsen. Men i dette studiet ser vi på emnet for å se om Jesu uttalelser om tilgivelse (*for eksempel i teksten ovenfor*) er så likefremme som vi enkelte ganger vil ha det til.

Tenk gjennom Matteus 18,21.22. Hva slags rettsbrudd var det Jesus hadde i tanke? Hvordan anvender man Jesu ord i tilfeller av gjentatt seksuell eller fysisk mishandling i hjemmet? Tenker Jesus på ekstreme forbrytelser, som når noen dreper en gravid kvinne og skjærer ut hennes ufødte barn (slik det skjedde i Kansas i 2004)? Kan det tenkes at Jesus, som talte til vanlige mennesker om dagligdagse foreteelser, feil og krenkelser som vi opplever i vår omgang med hverandre, her gir et påbud som ikke tar høyde for forbryterverdenens mer sammensatte og uhellsvangre tilfeller? Hva tror du?

I media ble hun kjent som Girl X og kom til et tinghus i Chicago i rullestol. Trettenåringen kommuniserte ved å løfte hodet og ved hjelp av øyenbevegelser da hun vitnet “om angre-

pet i 1997 som gjorde henne handikappet. Hun var det tredje vitnet i saken mot Patric Sykes (29) som står tiltalt for å ha voldtatt henne, slått henne og helt kakerlakkgift ned halsen hennes under angrepet” – Mike Robinson, Associated Press, *Washington Post*, 24. Mars 2001, side A22.

Sier Jesus at ofrene for grufulle handlinger skal tilgi ikke bare den første gangen, men også den sjuende? Og sier han at Gud aldri vil kunne tilgi dem som ikke klarer å tilgi de djevlene som begår dem? Vi vil ikke med dette ha sagt at vi ikke skal tilgi? Spørsmålet er om man ikke misbruker Herrens råd når man lar dem tas til inntekt for slike svimlende uhyggelige grusomheter som det vi har skrevet om ovenfor.

Til ettertanke Når du tenker over spørsmålene ovenfor, må du ikke glemme Jesu ord på korset: “Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.” (Luk 23,34). Burde vi ikke tilgi alt når Jesus ber Gud tilgi dem som korsfestet ham (hvem tenkte han på? De romerske soldatene? Kaifas? Pilatus? Herodes? Overprestene og de skriftlærde?) Ta med dine tanker til gruppen på sabbaten.

TIRSDAG

Om rikdom og gaver (Luk 12,32-34)

Til den rike unge mannen som kom til ham, sa Jesus: “Selg alt du eier, og del ut til de fattige.” (Luk 18,22). Vi har ofte forklart dette strenge budet med at det bare gjaldt denne unge mannen og at det ble sagt ut fra Jesu profetiske innsikt i hva han trengte. Jesus satte fingeren på det som var den store bøygen som stod i veien for mannens frelse: penger. Men gjelder ikke budet alle?

I Luk 12,33 virker det som om Jesus sier til alle bemedlede det han sa til den unge mannen: “Selg det dere eier, og gi gaver til de fattige. Skaff dere pengepunger som ikke slites ut, en uforgjengelig skatt i himmelen, der tyver ikke kommer til og møll ikke ødelegger”.

Hvordan skal vi forstå dette? Gikk Jesus inn for en omfordeling av rikdom som gjaldt alle kristne til alle tider og på alle ste-

der? Hvilke praktiske problemer ville oppstått om vi skulle fulgt hans formaning til punkt og prikke? Se på lokalsamfunn der de kristne har solgt alt de eier og gitt pengene til de fattige. Hvordan står det nå til med disse kristne? Hvordan forsørger de seg selv og sin familie? Og hvordan skaffer de seg nå midler til å oppfylle resten av Jesu misjon – for eksempel å føre evangeliet ut til nye steder?

Tre ting kan være til hjelp her. For det første å merke seg hva det var som faktisk skjedde under Jesu virksomhet: Hans lille gruppe later til å ha hatt egne midler – Judas oppbevarte dem (*Joh 12,6; 13,29*). For det andre bør vi se godt etter hva som skjedde i apostelmenigheten, blant de kristne som stod de forholdene nærmest som Jesu ord ble uttalt under (i *Apg 4,32-37* er vi vitne til det som later til å ha vært en ryddig og frivillig prosess der de forsøkte å følge Jesu pålegg). For det tredje bør vi se hva som skjedde i den første menighet, også utenfor Apostlenes gjerninger (i brevene fra Paulus, Johannes, Peter og andre finner vi ikke noe storstilet eiendomssalg).

Til ettertanke I lys av alt dette, samt Bibelen som et hele, hva tror du det var Jesus ville ha sagt? Hvordan summerer Luk 12,34 opp kjernen i hans lære?

ONSDAG

Om det fullkomne menneske (*Matt 5,48*)

Mange finner et av Jesu mest forvirrende utsagn midt i Bergprekenen: "Vær da fullkomne slik deres himmelske Far er fullkommen (*Matt 5,48*). Opp gjennom århundrene har samvittighetsfulle kristne slitt med å nå den grad av fullkommenhet som de trodde Jesus henviste til, en tilstand av hel og full seier over verden, kjødet og djevelen. Enkelte har pisket og slått seg selv, noen har dratt på pilegrimsferder, andre har søkt å oppnå det med en streng lovlydighet. Målet er alltid det beste. Men var det det Jesus etterlyste i Matteus 5?"

Sammenlign disse tekstparene. Legg merke til hvordan de utfyller hverandre:

Matt 10,34-39 og Luk 14,26.27 _____

Matt 7,7-11 og Luk 11,9-13 _____

Matt 5,48 og Luk 6,32-36 _____

Jesu tilsynelatende strenge ord i Lukas 14 balanseres av parallellen i Matteus 10, som nok gir oss et bedre inntrykk av det han forsøkte å si. Og mens teksten om bønn i Matteus 7 lover oss “gode gaver” (som ganske utilsiktet kan få oss til å konsentrere oss om materielle gaver), lar Lukas heller Jesus love “Den hellige ånd” (*Luk 11,13*), noe som gir en ganske annen vinkling.

Den samme slags syntese finner vi når det gjelder det siste tekstparet. Der Matteus lar Jesus si: “Vær da fullkomne” (*Matt 5,48*), gjengir Lukas ordene som “Vær barmhjertige (*Luk 6,36*), og ut fra sammenhengen kommer nok det Jesu hensikt nærmere. Hos Lukas taler sammenhengen om å elske våre fiender og låne bort uten å forvente å få noe tilbake. Gjør vi det, sier Jesus, er vi “Den høyestes barn. For han er god mot de utakknemlige og onde” (*vers 35*). Straks følger ordene “Vær barmhjertige, slik deres Far er barmhjertig (*vers 36*). I Matteus er forholdet det samme, verset om å være fullkommen kommer etter det Jesus sier om å elske sine fiender, be for dem som behandler oss dårlig og om at Gud like gjerne sender regn over de urettferdige som de rettferdige. Derfor vil Jesus at vi skal være som vår Far i himmelen, han som er god mot alle uten å gjøre forskjell på folk. Dette er betydningen av fullkommen i denne sammenhengen. Lista legges høyt, men burde ikke kristne strebe etter et høyt mål?

TORS DAG**Om familien (Joh 19,25-27)**

En ung kvinne sluttet seg til David Koresh' ulykksalige gruppe på 1990-tallet og oppholdt seg på gruppens område da hennes mor døde i Canada. Da hun gjorde seg klar til å reise i begravelsen, forpurret den karismatiske lederen hennes planer. Det var slett ikke nødvendig å bruke tid og penger på slike trivialiteter, det var viktigere ting å gjøre der de var. Hun reiste ikke.

Les disse uttalelsene fra Jesus: Matt 10,34-37; 12,46-50; Luk 9,59-62; 12,49-53; 14,26. Hvordan vil du besvare påstanden om at de støtter og unnskylder slike karismatikere som Koresh (og andre) som nedvurderer familieband og troskap?

“Denne omstruktureringen av familieverdier der man skilte det jordiske og det himmelske, ... er et viktig tema i Lukasevangeliet. ... I tillegg til uttalelser der alle som holder seg til Guds ord omtales som sanne familiemedlemmer (8,19-21; 11,27.28) stiller Lukas' Jesus det sjokkerende kravet om å ‘hate far og mor’ – i den grad at man vil la en død far begrave seg selv! – som en betingelse for å være disippel (9,57-62; 14,25).” – F. Scott Spencer: *What Did Jesus Do?* (Trinity Press International, Harrisburg 2003), side 35.

Visst lyder Jesu uttalelser strengt i moderne ører. Men er de egentlig det, når man forstår dem rett? Når det for eksempel gjelder tilfellet der man skulle la “de døde begrave sine døde” (Luk 9,60), var da faren til den mulige disippelen allerede død? Eller sa dette mennesket i praksis: “Jeg vil følge deg når far dør og jeg har sikret meg eiendommen”? Og hvordan skal Jesu uttalelse i Luk 14,26 forstås – at ingen kan bli hans disippel som “ikke hater sin far og mor og hustru og barn og brødre og søstre, ja endog sitt eget liv” (1930)? Som vi påpekte i gårdagens avsnitt kaster Matteus-parallellen lys over hva det er Jesus mener her,

siden Jesus i Matteusevangeliet taler om dem som elsker far og mor mer enn ham (*se Matt 10,37*). “I Bibelen skal ‘å hate’ ofte ganske enkelt oppfattes som ‘å elske mindre’” – *SDA Bible Commentary*, bind 5, side 811. Det Jesus ville ha sagt, var at det er viktig å sette Gud høyest.

Til ettertanke **Familiebåndene er ofte den sterkeste jordiske tilknytning vi opplever, og det med rette. Men hvorfor skal Gud prioriteres først, også foran familien, om nødvendig?**

FREDAG**Videre studium**

Det er ikke tvil om at enkelte av Jesu utsagn er vanskelige å forstå, især når de tas ut av sin sammenheng. Men sett i sin sammenheng, og især sammen med andre uttalelser som utdyper dem, blir mange av dem lettere å begripe. Selv da ser vi at man ikke kan følge Jesus halvhjertet. Enten må vi gi oss helt hen til ham, koste hva det koste vil, eller vi må la det være.

“Sølibatet er ikke en vanlig, normal tilstand, og det er et djevelsk bedrag at dette av seg selv skulle føre til en større hellighet enn det som ellers ville være mulig. Blant jødene stilte man seg negative til det, eller man syntes synd på dem, og sølibatet ble bare praktisert av ekstremt asketiske grupper, slike som essenerne. ... Skriften sier uttrykkelig at Peter var gift, og det var nok også de andre disiplene. ... Jesus anbefalte aldri sølibatet, verken for kristne som en helhet eller for kristne ledere. Det er ikke en naturlig tilstand, og det bidrar ikke til utvikling av en symmetrisk karakter på den måten et normalt ekteskap kan.

Herrens ord (i Matt 19,12) ville, om man skulle oppfatte dem bokstavelig, være i strid med hele Skriften. Tanken på å skulle skamfere kroppen er avskyelig. Det virker mer naturlig å oppfatte denne uttalelsen som noe i likhet med den i Matt 5,30 (om å kappe av en kroppsdel som fører til fristelse)” – *The SDA Bible Commentary*, bind 5, side 455, 456.

**Spørsmål til
drøftelse**

1. Uttalelsen ovenfor later til å ha i tanke en bestemt religiøs kultur. Hvordan kan det på en utilsiktet måte gjøre vanlige kristne nedstemt, slike som lever alene eller har mistet sin ektefelle, eller som av andre grunner har funnet det riktig å leve alene? Hvordan kan vi støtte mennesker som har gjort dette valget?
2. Snakk sammen om deres svar på mandagens siste spørsmål, om tilgivelsen kjenner noen grenser, eller om den burde det?
3. Det er én ting å lire av seg skriftsteder om at vi må sette Gud høyest, også høyere enn familien, men det er noe helt annet å gjøre det i tro. I de fleste menigheter verden over finner man mennesker som er blitt fremmede for sin egen familie på grunn av sin tro. Enn i din egen menighet? Er det noen der som har mistet sin familie fordi de har valgt Jesus? Hvordan kan dere i menighetsfamilien fylle noe av tomrommet?